

Terrorizm müsir dövrünən təhlükəli təzahürlərinən biridir və müsir dünyamızda buna tez-tez təsadüf edir. Terrorizm haqqında birmənəli tərif olmasa da, mütxəssislerin əksəriyyətinin qənaətinə görə siyasi, dini, ideoloji və iqtisadi məqsədlərə çatmaq üçün qeyri-qanuni əməllərin, zorakılığın, gücün, hədənin tətbiq olunmasıdır. Təbii ki, real həyatda terror aktlarından daha çox günahsız insanlar, dövlət adamları ziyan çekir və siyasi, etnik, dini və s. zəmində yaranan terrorların şahidi olur. Tarixin müxtəlif dönenlərində Azərbaycan xalqı terror aktlarının, vəhşiliklərin, soyqırımların acı nəticələrini yaşamışdır. İstər etnik, istər siyasi olsun. Ermənistən tərəfindən etnik terrorra məruz qalmış Azərbaycan xalqına qarşı törədilən əməllər insanı əxlaqa, qanuna, beynəlxalq hüquqa ziddir. Yaşadığımız tarix göstərir ki, erməni terrorlarının ölkəmizdə sayı-hesabı yoxdur. Bu terror aktları qəddar, faşist xüsətlə əməllerdir ki, xalqımız bunu yaşayıb. 44 günlük Vətən müharibəsində də xalqımız ermənilərin təcavüzkar siyaseti ilə üz-üzə qaldı. Vətən müharibəsində biz erməninin vəhşi simasını bir daha görmüş olduğumuz. 30 il yaxın bir zamanda beynəlxalq hüququn təlibətən tekdilərinə məhəl qoymayan beynəlxalq konvensiyalara zidd topladığı silahlardır. 44 günlük Vətən müharibəsində beynəlxalq hüquq müstəvisində Ermənistən işgalçı, eyni zamanda, terrorçu dövlət olduğunu tam şəkildə sübuta yetirir. Yerlərinə faktlar mövcuddur. Gəncə, Tərtər, Mingəçevir kimi yerlərdə mülki əhalinin kompakt yaşadığını ərazilərə raket zərbələri endirməsi Ermənistən hökumətinin təcavüzkar, terrorçu simasını ortaya qoymuş oldu. Vətən müharibəsi zamanı düşmənin xain ateşi nəticəsində tekce Tərtərdə ümumilikdə 16 mülki şəxs qətəl yetirilib, 63 nəfər yaralanmışdır. Mühəribə zamanı, həmçinin Tərtər şəhəri də daxil olmaqla, rayonun 40 yaşayış məntəqəsinə 16 min 277 tank, top, qrad, minomyot mərmisi, 21 qadağan olunmuş raket atılmışdır. Nəticədə Tərtərdə 82 çoxmərəbəli yaşayış binasına, 5949 fərdi eve, 184 sahibkarlıq və 301 qeyri-yaşayış obyekti, 17 məktəbə, 11 uşaq bağçasına, 1 texniki peşə məktəbinə, 1 musiqi məktəbinə, 30 inzibati bina, 20-yə yaxın mədəniyyət və səhiyyə müəssisəsinə ziyan dəymışdır. Mülki əhaliyə ateş açmaq isə bütün beynəlxalq konvensiyalarla qadağan olunur və yolverilməzdır. Ona görə də, Ermənistən beynəlxalq qurumlar qarşısında cavab verməlidir. Azərbaycan 44 günlük Vətən müharibəsində uğurlu döyüş əməliyyatı apardı və tarixi ədalət berpa olundu. Təcavüzkar ermənilərinin çirkin siyasetləri iflasa uğradı. Dünyanı təcəccübəldəndir, hərb tarixində yeni sahifə olan müharibədə Azərbaycan QALIB oldu.

AZƏRBAYCANIN HAQLI VƏ ƏDALƏTLİ MÖVQEYİ

Qərb diplomatiyası da öz növbəsində münaqişənin danışıqlar masası arxasında həllini vacib saymışdır. Bununla bağlı 1992-ci ildə yaradılmış ATƏT-in Misk qrupu münaqişədə Azərbaycanın haqlı olduğunu bilmələrinə rəğmən bu məsəlin ədalətli şəkildə həllində

Bəşəriyyətə qarşı törədilmiş qanlı cinayət - Xocalı faciəsi

heç bir fəaliyyət göstərmədi. Bundan əlavə 28 il ərzində Azərbaycanın ərazi böötülyü, sərhədlərinin toxunulmazlığı, suverenliyinin bərpasının zəruriliyini nəzərdə tutan BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi dörd qətnamə də yerinə yetirilmədi.

Lakin, bütün bunlara baxmayaq, Cənab Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusu cəmi 44 ərzində igitlik və qəhrəmanlıq dastanı yazaraq öz doğma torpaqlarımızı düşmən tapdağından azad etdi. Nəticə isə göz qabağındadır. Ermənistən 44 günlük Vətən müharibəsində məglub olaraq 10 noyabr 2020-ci ildə kapitulyasiya aktına imza atdı. Belelikle 30 il ərzində beynəlxalq ələmin həll edə bilmədiyi münaqişəni Azərbaycan hərbi yolla həll etdi. Bu müharibə sübut etdi ki, bölgədə güclərənəkən Azərbaycana məxsusdur və heç bir qüvvə onun haqlı və ədalətli mövqeyinə təsir edə bilməz.

PLANLI SURƏTDƏ HƏYATA KEÇİRİLƏN SOYQIRIMI SİYASƏTİNİN QANLI SƏHİFƏLƏRİ

Ermənilərin azərbaycanlılara qarşı törətdikləri soyqırımı və deportasiya siyaseti onların çirkin niyyətinin təzahüründür. Dövlət başçısının çıxışlarının birində vurğulduğu kimi, "XIX əsrin əvvəllərində Qarabağa və Zəngəzura İrənən və Osmanlı imperiyasından çoxlu sayıda erməni ailələrinin köçürülməsi, 1905-ci və 1918-ci illərdə erməni hərbi dəstələrinin Qafqazın müxtəlif bölgələrində həyata keçirdiyi kütləvi qətəllər və talanlar, 1948-1953-cü illərdə soydaşlarımızın Ermənistən Respublikası ərazisindəki ata-baba yurdlarından deportasiya edilməsi, 1988-ci ildən başlayaraq Dağlıq Qarabağı Azərbaycan-dan qoparmaq məqsədi güden genişmiqyaslı müharibə və onun bu gün də davam edən acı nəticələri, 1992-ci ilin Xocalı faciəsi - bunlar

təcavüzkar erməni millətçilərinin azərbaycanlılara qarşı planlı surətde həyata keçirdiyi soyqırımı siyasetinin qanlı sehifələridir".

Əlbəttə ki, ötən əsrde dörd dəfə - 1905-1906, 1918-1920, 1948-1953 və 1988-1989-cu illərdə baş verən olaylar ermənilərin xalqımıza qarşı olan çirkin niyyətlərini ortaya qoymuş olur. 1918-ci ildə Bakıda və Azərbaycanın digər bölgələrində ermənilərin törətdikləri qırğınından 106 il ötməsine baxmayaraq, bu vəhşiliklər xalqın qan yaddaşında əbədi iz buraxmışdır. Ermənistən işgalçılıq siyaseti Azərbaycan xalqının dinc həyatına ağır zərbələr vurmusdur. Belə ki, ermənilərin azərbaycanlılara qarşı həyata keçirdikləri aramsız soyqırım və deportasiya siyaseti 1918-1920-ci illərdə xüsusən genişlənmiş və Azərbaycan xalqının yer üzündən tam silmək kimi iyircən niyyətlərini bütün çılpayıqlı ilə üzə çıxmışdır.

BİR GECƏNİN İÇİNDƏ YERLƏ - YEKSƏN OLAN SƏHİFƏ

Bildiyimiz kimi, 1992-ci ilin 26 fevral tarixində erməni təcavüzkarları Azərbaycanın Xocalı şəhərində beşəriyyət tarixində ən qanlı faciələrlə bir sırada duran soyqırımı töredilər. Bu soyqırımı erməni millətçilərinin və onların havadarlarının Azərbaycan xalqına qarşı uzun müddət davam edən etnik təmizləmə və soyqırımı siyasetinin daha bir dəhşətli nümunəsidir. Xocalı soyqırımı ilə ermənilər Xocalının yer üzündən silinməsini və məhv olmasını reallaşdırırlar. Xocalı bir gecənin içərisində yerlə-yeşən olundu. Erməni terrorçularından yayınıb meşələrə və dağlara qaçan insanların çoxu soyuqdan və şaxtadan məhv oldular. Xocalı şəhəri isə yer üzündən silindi. Xocalı soyqırımı nəticələri çox dəhşətli idi. Cinnətkar erməni qoşunlarının vəhşiliyi nəticəsində, Bu kütləvi qırğını nəticəsində 613 nəfər, o cümlədən 106 qadın, 63 uşaq, 70 qoca amansızlıqla qətəl yetirildi, 487 nəfər şəkət oldu, 1275 dinc sakın girov gö-

türülüd, onlardan 150 nəfərin taleyi isə hələ də məlum deyil. Bu soyqırımı aktı nəticəsində 8 ailə tamamilə məhv edildi, 25 uşaq hər iki valideynini itirdi. Hər il dünya azərbaycanlıları və ədaləti uca tutanlar Xocalı faciəsi qurbanlarının xatirəsini yad edirlər.

QARADAĞLI QƏTLİAMI

Ermənistən hərbi qüvvələri tərəfindən yer üzündən silinmiş Xocalı şəhəri və töredilən soyqırımı dönyaçıının gözü qarşısında olmuşdur. Başlıbel, Ağdaban və onlarla digər kəndlərdə ermənilərin törediyi soyqırımı onların tarixdən silinməyəcək iyircən siyasetini ortaya qoymışdır.

1992-ci il fevralın 17-də Xocavənd rayonunun Qaradağlı kəndində Ermenistan silahlı qüvvələri və Rusiyanın 366-ci alayı tərəfindən töredilən Qaradağlı qətləmi da Qarabağ münaqişəsi zamanı baş vermişdir. Nəticədə xeyli sayıda mülki azərbaycanlı şəxslər ermənilər tərəfindən qətəl yetirilmiş, bir o qədər də əsir alınmışdır. 117 nəfər əsir alınmış, 66-90 nəfər mülki şəxs isə qətəl yetirilmişdir. Öldürülenlərdən 21-i ahiil və qocalar, 10-u qadın, 8-i məktəbli olub. 146 uşaq yetim qalıb. İşğal nəticəsində kənddə 200 yaşayış evi, 1 mədəniyyət evi, 320 yerlik orta məktəb, 25 çarpayılıq xəstəxana binası və digər sosial obyektlər dağıdılib. Tariximizdə belə hadisələr kifayət qədərdir. Tarix tekrarlanıb. Azərbaycanlıları tarixi torpaqlarından qovmaq, xarici havadarlarının köməyi ilə həmin yerlərdə Ermənistən dövləti yaratmaq məqsədi ilə ideyalarının reallaşdırılmasına can atıblar.

KƏLBƏCƏRİN QƏM DASTANININ ƏN KƏDƏRLİ SƏHİFƏSİ - AĞDABAN FACİƏSİ

Soyqırım, genosid bütün əhalı gruplarının, etnoslarının, irqi, milli, etnik, yaxud dini əlamətlərinə görə

tamamilə və qismən məhv edilməsi deməkdir. Azərbaycan xalqı ermənilər tərəfindən bütöv bir əsər boyu bu cür soyqırıma məruz qalmış bir xalq olmuşdur. Ermənilərin Azərbaycan torpaqlarında törediklər terrorculuq, işgalçılıq, soyqırımı bunu təsdiqleyir. Qarabağ savaşının ən dəhşətli faciələrindən biri olan Ağdaban soyqırımı tarixdə bəşəriyyətə qarşı töredilmiş ən böyük cinayətlərdən biridir. Azərbaycanın gözəl güşəsi Qarabağın qala qapısı Kəlbəcəri ələ keçirmək üçün erməni separatçılarının "Böyük Ermənistən" yaratmaq xülyasıyla Azərbaycan xalqına qarşı törediyi dəhşətli soyqırımdır. Ağdaban soyqırımı zamanı bütöv bir kənd tamamilə yandırılmış, yüzlərlə dinc sakine qeyri-insani işgəncələr verilmiş və yurdundan didərgin salınmışdır.

Faciə baş verən zaman səhərə yaxın erməni quldurları Ağdaban yalında keşik çəkən 3 nəfəri qətlə yetiriblər. Onlar kəndin üst yanındakı bənd-bərelərə dolub, səhər saat 6-da silahlarla nerli qoparmağa başlayıblar. Qəfil yuxudan oyanan kənd camaati özünü itirib. Erməni qaretciləri planlı surətdə hərəkət ediblər. Belə ki vəzifəyətə Ağdərə rayonunun Capar kəndi istiqamətində Dədə Şəmşirin kəndi Çayqovuşan və Ağdaban kəndlərinə erməni quzğunları hücum ediblər. Erməni quldurları tərəfindən kənd sakinləri amansızcasına öldürülüb, kənd evlərinin əksəriyyəti yandırılıb və qarət edilib. Aşıq Şəmşirin evi və zəngin arxivine od vurularaq, küle döndərilib. Ağdaban faciəsi Kəlbəcərin qəm dastanının ən kədəli sehifəsini açıb. Faciə zamanı 130 evdən ibarət Ağdaban kəndi tamamilə erməni separatçıları tərəfindən yandırılmış, kəndin 779 nəfər dinc sakine qeyri-insani işgəncələr verilmişdir. 67 nəfər qətlə yetirilmiş, 8 nəfər 90-100 yaşlı qoca, 2 nəfər azyaşı uşaq, 7 nəfər qadın diri-dirisi odda yandırılmış, 2 nəfər itkin düşmüş, 12 nəfərə ağır bədən xəsareti yetirilmişdir. İstər hərb qanunlarına, istərsə də bütün dünyada qəbul olunmuş insan hüquq və azadlıqlarına siğmayacaq səviyyədə soyqırımı "imza atan" erməni qəsbkarları qırğını zamanı Kəlbəcər rayonunun bu dilbər güşəsində, eyni zamanda, bütün tarixi abidələri, qaynaqları da məhv ediblər.

BU GÜN XOCALIDA ÜCRƏNGLİ BAYRAĞIMIZ DALĞALANIR

İkinci Qarabağ müharibəsinin nəticələrinə əsasən imzalanmış 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəflı bəyanata uyğun olaraq Xocalı şəhəri Rusiya Sülhməramlı kontingentinin nəzarəti altında olub. 19 sentyabr 2023-cü ildə aparılan lokal xarakterli antiterror əməliyyatları nəticəsində azad olunmuşdur. Yevlax rayonunda keçirilən dənisiqlərin nəticəsində Xocalı rayonu 24 sentyabr 2023-cü ildə Azərbaycan Respublikasının nəzəretinə keçdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 15-də Xocalı şəhərində Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağını ucaltdı. Artıq bu gün Xocalının qapısı üzümüzə açıldı, Azərbaycan əzəli torpaqlarına sahibdir.

ZÜMRÜD BAYRAMOVA